

Dorífor

Policlet el vell (480-420 aC)

Cronologia: 450-445 aC

Material: bronze (original),
marbre (còpia romana)

Dimensions: 2,12 m alt

Estil: Grec clàssic

Tècnica: fosa a la cera
perduda (original). Còpia
talla

Formes: exempta

Tipologia: dempeus

Cromatisme: monocroma

Localització: Museu

Arqueològic Nacional de
Nàpols

Policlet

Fou l'escultor més famós, després de Fídies, del segle V aC. Nasqué a Argos, fou deixeble d'Agelades. Feu una gran estàtua d'Hera, reina de l'Olimp. Realitzà estudis sobre les proporcions del cos humà (cànon). Aconseguí donar vitalitat a les seves escultures.

La seva obra va es valorà no només per la seva qualitat, sinó també per la didàctica que emanava. La més copiada i imitada fou el Dorífor, també anomenada Canon. És el model perfecte de la representació de la figura masculina nua.

Treballà sobretot en bronze i s'especialitzà en estàtues d'atletes victoriosos nus.

Diadumen

Amazona ferida

El cànon de Policleto

El Dorífor és un noi que duu una llança i mostra l'equilibri perfecte. Totes les parts del seu cos tenen una relació correcta amb les altres i cadascuna guarda també una relació matemàtica i geomètrica amb el conjunt. La bellesa esdevé mesura i proporció, també força rítmica.

El Dorífor és per tant la **perfecta proporció**, dins d'un ideal naturalista, ja que el perfecte coneixement del cos humà hi és un altre tret imprescindible.

El **contrapposto** es perfecciona amb Policleto: la cama que aguanta el cos i el braç caigut són al mateix costat, i a l'altre hi ha el braç doblegat i la cama lliure, que només toca al terra amb les puntes dels dits del peu, resultant-ne un contrast harmoniós entre els dos costats, accentuat pel gir del cap. L'equilibri entre efectes de càrrega i descàrrega del pes del cos li dona un dinamisme únic, conseqüència de la tensió i la placidesa. Policleto, el seu autor, va escriure un llibre, avui perdut, on explicava aquesta proporció perfecta. Només ens han arribat fragments i referències d'aquest.

O, H, C, P, H, C, E, D

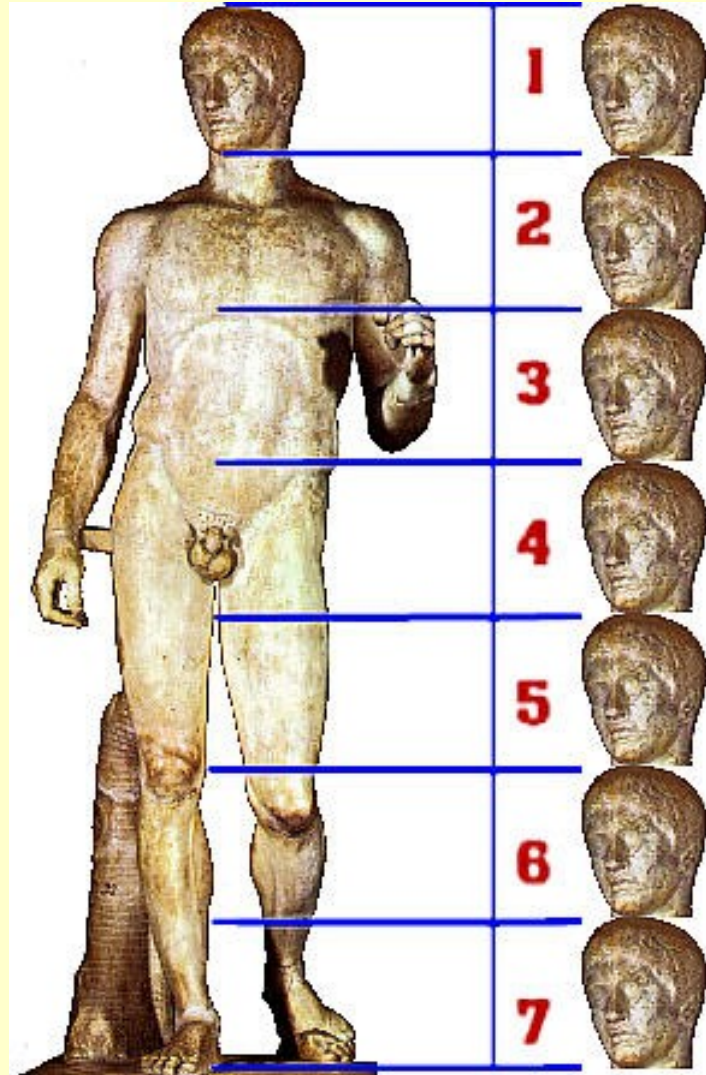

Dorífor, punt de partida de les teories de Policlet, i Diadumen

El cànon

La longitud de la figura havia de ser set vegades l'alçada del cap.

Partia de la commensurabilitat del cos humà, i tingué gran influència posterior.

Totes les parts del seu cos tenen una relació correcta amb les altres i cadascuna guarda també una relació matemàtica i geomètrica amb el conjunt.

Sembla que la unitat de mesura era el dit.

El cap és la setena part del cos; el rostre està dividit en tres parts iguals: el front, el nas i el mentó; el peu és tres vegades el palmell de la mà; l'arc toràcic i el plec engonal són arcs d'un mateix cercle.

Anàlisi formal: Composició

Expressió serena

Gran naturalisme
Cabells menys
geomètrics

Contrapposto
Cama esquerra
enrere, relaxada.
La dreta suporta
el pes, en tensió.

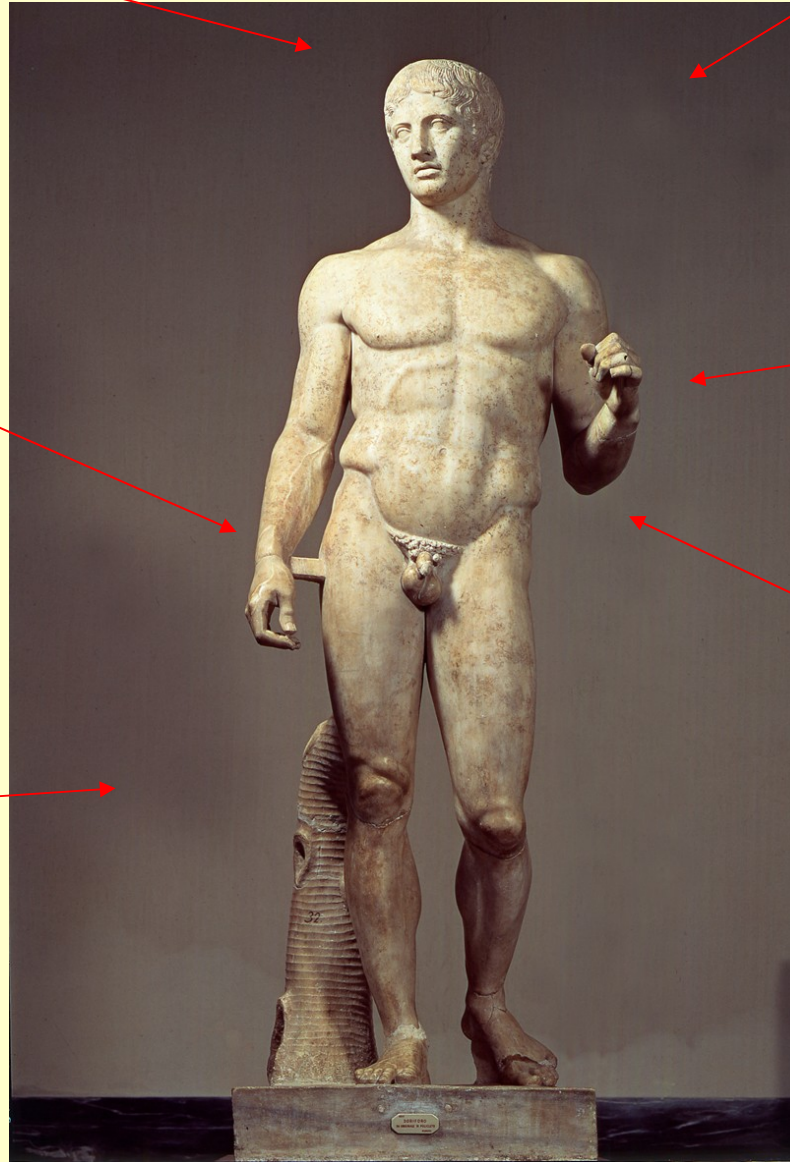
Cos atlètic
(musculatura
matisada sobretot
Al tors)

Suport lateral
(còpia en marbre)

Equilibri perfecte
Cànon 1/7

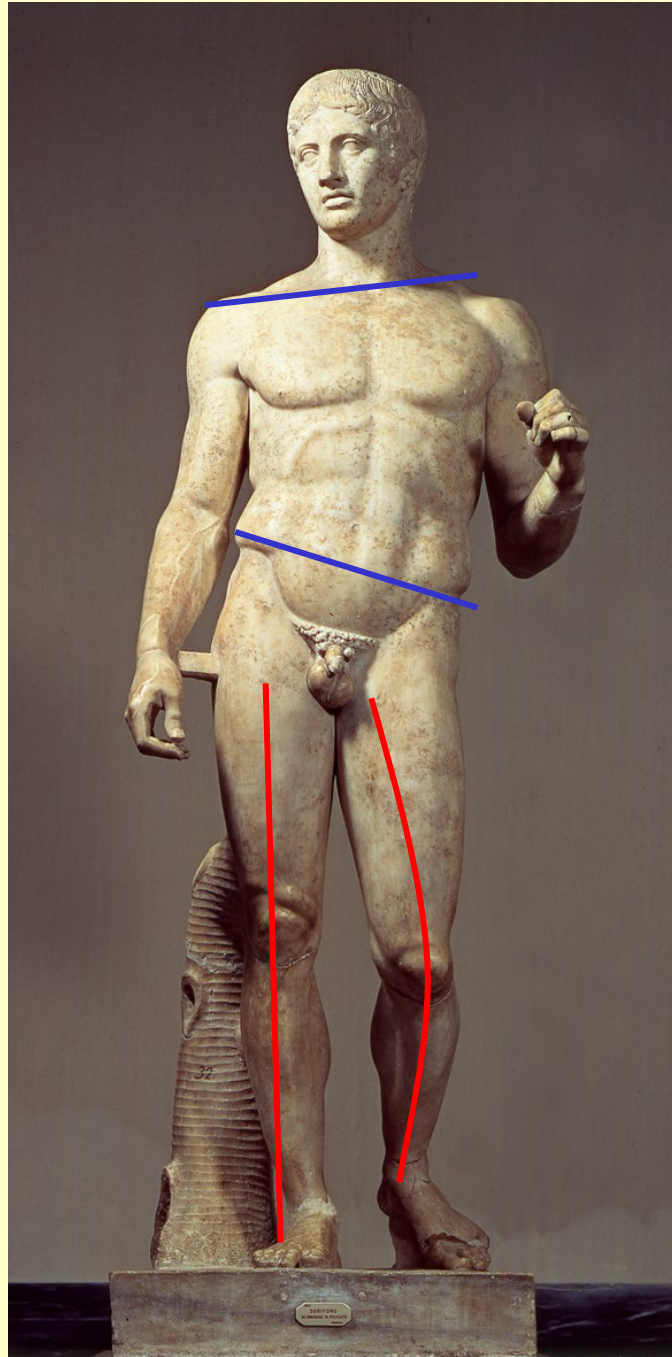
Equilibri dinàmic

Camina cap a
l'espectador

Ritme alternant:
equilibri perfecte entre
la part tensa i la part
distesa, cosa que
accentua el dinamisme i
la naturalitat de la
figura. Les lleugeres
inclinacions dels malucs
i les espatlles
compensen la tensió
anterior.

Lleugera ondulació del
cos i el cap una mica
girat, li donen més
elasticitat, trencant
l'estatisme

Vista de front es
percep l'harmonia de
les línies.

Postura natural,
camina cap a
l'espectador. Porta
una llança a la mà
dreta, per tant,
aixeca una mica
l'espatlla que la
sostè. La cama
esquerra, com que
no aguanta cap pes,
fa que baixi el
maluc. El braç dret
cau relaxat. La cama
dreta, suporta el
pes, el maluc
s'aixeca. Tota la
postura del cos
depèn d'aquesta
acció.

El Dorífor té un regust d'**arcaisme**: tallat amb duresa, **pectorals plans** i les línies de cintura i malucs són molt marcats.

Introdueix la tècnica de la gravitació sobre una cama. És l'encarnació del prototipus de cos viril perfecte, d'elegància austera...

Expressivitat: serenitat. Tranquil, avança segur de si mateix. Una pausa momentània uneix estabilitat i moviment en potència. Els tors es correspon a aquesta acció.

Textura: superfície ben acabada, polida, excepte l'element de recolzament, cabells...

Cabells disposats amb més naturalitat, encara una mica de geometrisme

Atenció acurada en els detalls

Textura: perfectament acabada

L'expressió com distreta, pensant, serena. No expressa orgull ni vanitat, cosa considerada reprobable en la mentalitat de l'època. El gest seré és propi d'aquell que manté l'excel·lència ètica del seu èxit.

Interpretació (Temàtica)

Representa un atleta en **actitud de repòs** instants abans de participar en la prova de llançament.

Els atletes eren molt famosos perquè representaven les **virtuts i valentia** guerreres. L'**ideal antropològic** grec: l'home en plenitud juvenil preparat per participar en els jocs, en un **equilibri perfecte entre vigor físic i intel·ligència**. Factors corporals en harmonia amb els espirituals.

Només els homes podien fer activitat física (gimnàstica) i la practicaven nus. Les competicions atlètiques eren molt populars, sobretot les que es feien en honor de Zeus a Olímpia.

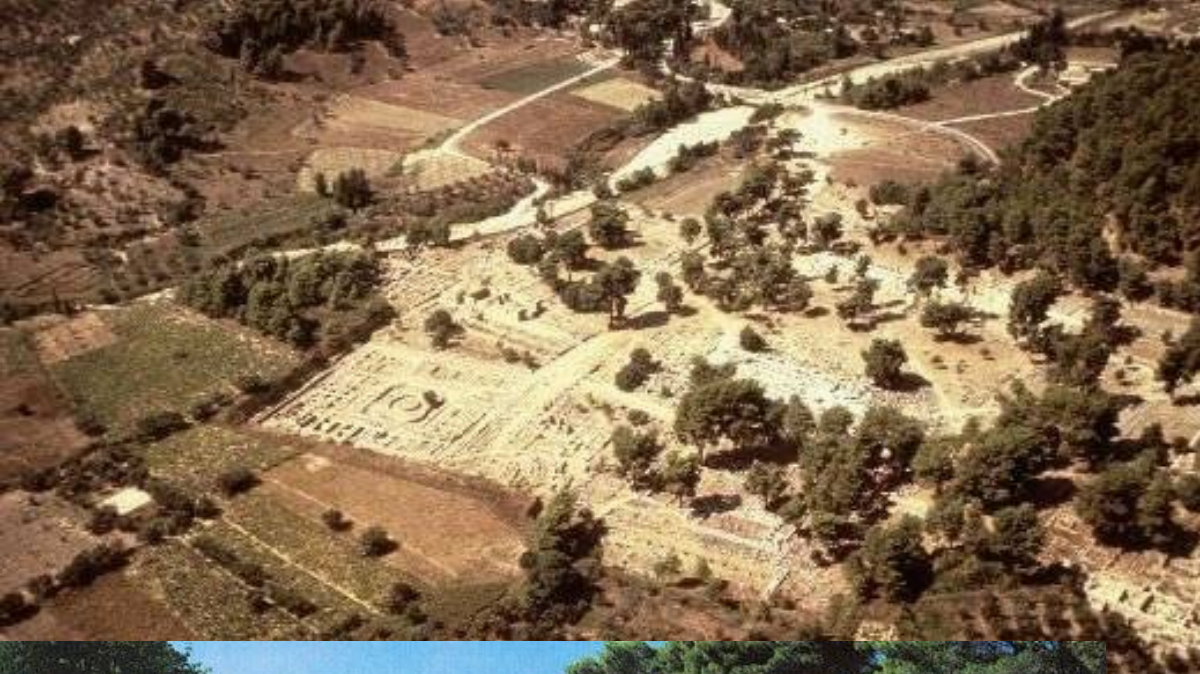

L'original en bronze s'ha perdut, però es conserven varies còpies romanes. Era destinada a ser exhibida en públic.

Estadi olímpic: lloc on es feien les curses

Per als grecs l'esport era molt important, per la qual cosa abunden les estàtues d'atletes com aquesta, o les que ja hem vist del kouros. L'activitat física era un element important de l'educació dels nois. A Olímpia se celebraven els jocs més famosos de Grècia, ja que el seu santuari estava dedicat al pare de tots els déus: Zeus. En aquesta ciutat s'han trobat nombrosos basaments sobre els quals s'havien erigit les estàtues dels atletes guanyadors a mida natural.

Olímpia

© M. Larrinaga

Imatge del santuari d'Olímpia, amb l'estàtua de Zeus, de Fídies

Models i influències

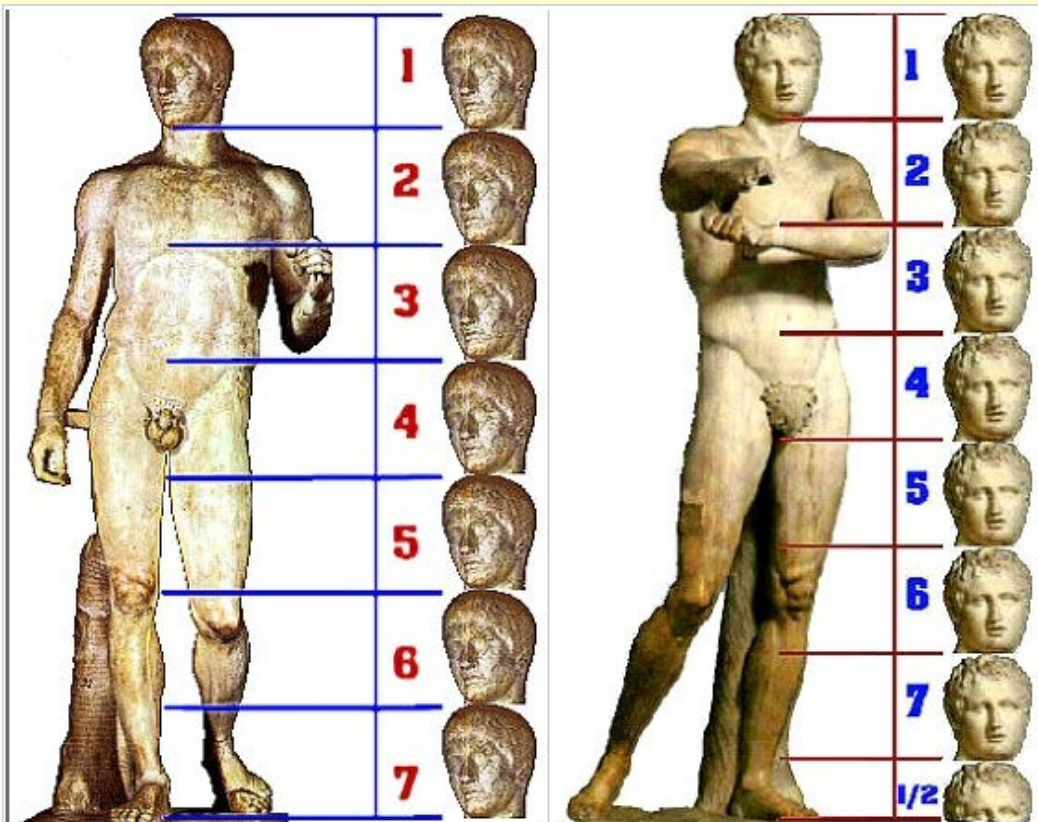
L'origen de l'obra de Policlet el trobem en l'evolució de l'escultura arcaica cap al naturalisme.

Policlet estava influït per les idees de Pitàgores sobre la importància dels nombres, per això els aplicà al seu cànon sobre la proporció del cos humà.

El seu cànon i el seu contrapposto van ser model seguit pels seus contemporanis i pels artistes d'èpoques posteriors, com els romans i els renaixentistes (Miquel Àngel).

August de Prima Porta

POLÍCLETO: Doriforo
CANON DE 7 CABEZAS

LISIPO: Apoxiomenos
CANON DE 7 ½ CABEZAS

Miquel Àngel: David (1501-1504)

Lisip, escultor del segle IV a C, feu també un cànon, més esvelt que el de Policlet.